

Inserati se sprejemajo in veljajo tristolpna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo administracija in ekspedicija na starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljati velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja petkrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Daniel O'Connell.

I.

V Dublinu na Irskem bodo jutri (6. avgusta) obhajali stoletnico rojstva Daniela O'Connella, ki je eden najveljavnejših mož ne samo za Irsko, ampak za ves katoliški svet. Če namreč celo in veljavo možemo sodimo po dobrodelnem vplivu, ki ga ima pri vrstnikih in potomcih svojih, se skoro nihče z O'Connellom ne more meriti. Da to prav razumemo, oziroma se nekoliko na razmere na Irskem.

Že v 12. stoletju, ko so si bili Angleži prvič prisvojili Irsko, vzeli so deželanom mnogo zemlje ter razdelili jo med normanske barone Henrika II. Ravno tako so delali naslednji kralji, ki so zemljo irsko razdelovali ljubljencem svojim, kakor da bi ne imela gospodarja. Na ta način so polagoma skoro vsa zemljišča angleškim plemenitajem prišla v roke; prvotni prebivalci posestev svojih oropani, živeli so kot najemniki ali pa dninarji tujih naseljencev, ki so jih zaničevali in zatirali. Imeli so sicer svoj parlament, pa noben Irec ni sedel v njem; pravico to so vživali le tuji naseljenci.

Tej družinski in politični stiski pridružilo se je bilo v 16. stoletju še zatiranje versko. Po ločitvi Henrika VIII. od cerkve rimske pripoznal je omenjeni parlament kralja tudi za višjega glavarja cerkve irske. Irci pa so ostali katoliški in se niso zmenili niti za pridigarje angleške niti za njihovo cerkev. Vsled tega bili so duhovniki katoliški in redovniki prognani, samostani razdžani, škofijstva pa in fare podeljene odpadnikom anglikanskim. Katoliški Irci so morali desetino plačevati angli-

kanskim fajmoštrom in zraven tega tudi še podpirati svoje prave duhovne pastirje, ki so pa morali na skrivnem opravljati službo božjo, ki jo je bila kraljica Elizabeta čisto prepovedala. Jakob I. zapovedal je bil l. 1605 vsem katoliškim duhovnikom, da morajo deželo zapustiti, in si je na čudne viže prizadeval posestva Ircev spraviti Anglikancem v roke. Za Karola I., kterega so v vojski Šotci podpirali, zahtevali so za plačilo le nekoliko polajšanja stisk svojih, pa svetovalci kraljevi so vse to zabranili. Po umoru kraljevem je Cromwell s svojo druhaljo rogovilil po deželi, je palil in moril ter z nesrečnimi Irci delal, kakor nekaj Asirci z Izraelci; 20000 so jih za sužnje prodali v Ameriko, druge pa zapodili v deželo Connaughtsko, ktere pod smrtno kaznijo niso smeli zapustiti. „Ali v pekel ali pa v Connaught“, rohnili so proti katoličanom, ktere so prav po zverinsko preganjali; za umorjenega katoliškega duhovna plačevali so 5 šterlingov, kakor za pobitega volka. Tudi niso smeli po neki postavi imeti lastnih posestev, bili so le najemniki ali pa dninarji zatirancev svojih. To strašansko zatiranje bilo je vzrok, da so se bili Irci velikokrat vzdignili zoper Angleže, ki so vsak upor kmalo zadušili, potem pa uboge Irce še huje zatirali in stiskali.

Še le z O'Connellom se je za nje pričela boljša pa srečnejša doba. Bil je pa Daniel O'Connell rojen 6. avgusta l. 1775 v grofiji Keriški. Rodovina njegova bila je v sorodu z najprvimi kralji irskimi; pa pod vladno Elizabetino bila je zaradi goreče svoje vdanosti do cerkve katoliške zgubila vsa posestva. Stariši njegovi so ga bili odločili za duhovski stan in poslali v jezuitski samostan sv. Omera

na Francosko. Pa O'Connell ni imel veselja do duhovskega stanu, ki je bil v domači deželi vedno hudo stiskan in preganjan, marveč je l. 1794 vrnivši se v domačijo začel študirati pravo ter že drugo leto slovel kot vnet in prebrisan zagovornik.

Že drugo leto potem pričel je Pitt svoje spletke, da bi vničil irski parlament, ki je bil za katoliške Irce, kakor smo že omenili, brez vse politične važnosti, in je le zaradi tega imel nekak pomen, ker je formalno pričal o nekdanji samostalnosti Irske, ktera naj bi sedaj zastopnike svoje pošiljala v parlament angleški. Da bi to tem ložej dosegel, osnoval je Pitt nove grofije ter mnogo vojakov poslal na Irsko. Zlasti si je prizadeval pridobiti katoličane, kterim je obetal, da jim bode po združenju z Angleži dal enake pravice. Pa obljuba njegova ni bila odkritosrčna in katoličani so se morali skozi 28 let boriti, da so si to priborili sami. Največe zasluge o tem boju imel je O'Connell, ki se je komaj 25 let star že l. 1800 v prvem svojem očitnem govoru pokazal gorečega in navdušenega boritelja in zagovornika zatiranih svojih sobratov katoliških.

Pa na političnem polju O'Connell tedaj še ni mogel delovati za blagor naroda svojega, dasi so ga bila razna društva izvolila za svojega uda. Pečal se je z odvetništvom in si je s svojo nenavadno zgovernostjo, bistrourmnostjo in resnicoljubjem kmalo pridobil veliko slavo in obilno premoženje. Posebno rad je s svojim talentom pomagal zatiranim revežem in ubogim duhovnikom. Vlada angleška in njene gosposke imele so na Irskem to čudno politiko, da so izvrstnejim duhovnikom, ki so imeli do ljudstva veliko vpliva, in drugim veljavnim

Lazarjeva dvojčka,

ali

trojno veselje o novi maši.

Povest iz časov turških vojsk na Slovenskem.

(Dalje.)

Čudne sanje.

Ravno se je ribič Žapovčan odpravljal v jamo tisti dan, ko je bil Kamnibregov sel prijezdil domu, kar prisopihata hlapca iz Lambergerjevega grada in mu urno naznanita, kaj ju je prignalo. Povesta mu, da prav kmalo pride gospa Kamnibregarica z mladim sinom in še z drugimi osebami, da bi se v Vranji peči skrila Turkom. Poprosita ga tedaj, naj bo pripravljen, da bo pomagal pri žalostnem preseljevanju.

Ribič osupne. Misli si: ker že gospodi v taki trdnjavi strah pritiska, to mora pa že nekaj biti. Nemudoma tedaj pelje hlapca v jamo in jima gredoč pripoveduje, da je nekaj ljudi že v votlini. Hlapca sta poznala Lazarjeve, bili so znani tudi Kamnibregovi gospodi,

zato so vsi trdili, da se bo gospej celó dobro zdelo, ker ne bo sama.

Prišli so do jezera. Žapovčan je svetil s slamo, in stavec v jami se je oveselil žareče luči, ker je bila poprej temà in dvojčka z materjo vred sta še mirno spala.

Nekaj novega, ljubi moji! vam povemo, spregovori ribič. Le brž zakurimo in še bolj na okrog pogladimo tla, ker čez nekoliko trenutkov pride gospoda iz Lambergerjevega grada le-sem.

Neža se je med tem predramila in čudno ji je bilo pri srcu, ko je zaslišala ribičeve besede. Moj Bog, moj Bog! je plakala, kaj bo, kaj bo! Ali se še nič ne sliši, kako je z vojsko?

Izvedeli smo nekaj, pa o tem se pomemimo malo pozneje, zdaj moramo najprej pripraviti prostor gospodi.

Ribič je delal, kar je mogel, stavec in Neža sta mu pomagala, tudi en hlapec je v jami ostal, eden pa se je vrnil gospodi naproti.

Čez dobro uro je bila gospa pri Vranji

peči. Spremljalo jo je več strežajev, ki so nesli ž njo najpotrebnejših reči, kar jih je v naglici mogoče bilo vzeti.

Tudi gospej se je inako storilo, ko je prišla do visoke skale, kjer se pričinja pot do jezera. Povedali so ji, da noter je Lazarjeva žena z dvojčkoma, kar jo je močno ginilo in rekla je: Le urno pojdemo, da se brž združimo.

Tik jezera je visoko do kamnitega stropa plamen švigal, ko je ribič pripeljal gospo in njeno družbo. Ginljivo je bilo videti žalostno gospo, ko je prikimala zbraunim in Neži rekla: Glejte, tudi jaz sem pribežala simo. Pravijo, da je varniše tukaj, kot v gradu, naj bo tedaj, saj morebiti bo kmalo boljše, sedaj pa smo žalostnih dni doživeli.

Vesela je bila gospa, da ni bila s svojimi sama v pečini, še bolj pa so se veselili drugi, ker je potem urniše čas potekal. Gospoda je med drugimi reči imela tudi uro seboj in zmirom so vedeli, kako čas stoji. Tudi ni bilo treba v enomer drv žgati, ker je lampica gorela. Živež se je vsim zboljšal, posebno mlada dvojčka sta marsikaj dobila od gospe, česar bi

možem lažljivo pripisovale razna hudodelstva, zarotbe itd., klicale jih pred sodnije ter spravile jih iz dežele. Podkupljenih sodnikov, podkupljenih porotnikov in krivih prič je vse mrgolelo. Temu početju, ki je bilo za nedolžno preganjane silno krivično in za pravno narodovo jako škodljivo, je O'Connell z velikim pogumom in vspehom nasprotoval, ter s tem pridobil si toliko vpliva in veljave, da je bil od l. 1809 naprej najimenitniši in najbolj delavni ud družbe katoliške, ki se je bila osnovala, da bi se potegovala za enakopravnost katoličanov in h kateri so bili pristopili celo mnogi pravicoljubni protestantje. Pa tudi nasprotniki so bili osnovali enake družbe (orange societies), katerih udje so bili večidel vladini uradniki, fanatični protestantje, pa vsi ljudje, ki so od vlade kaj pričakovali. O'Connell imenoval jih je beraška društva, kar je bilo nekega častnika L'Esthera tako razkačilo, da je O'Connella klical na dvoboj, v katerem je pa O'Connell svojega nasprotnika ustrelil. To smrt in ta dvoboj obžaloval je britko do svoje smrti. Tudi z irskim državnim tajnikom R. Peelom, čigar obnašanje je O'Connell bistroumno šibal, je bil siljen v dvoboju se vdariti, kar je bila pa tudi vlada zabranila.

Takšno je bilo prvo delovanje O'Connellovo; najpoglavitejša skrb njegova v tem času je bila pridobiti si popolno zaupanje naroda svojega, ker je le predobro čutil, da bi sicer vse njegovo prizadevanje bilo zastoj.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. avgusta.

Avstrijske dežele.

Na Dunaji se imajo sniti knezi, srbski, ki je že s polkovnikom Zachom in majorjem Jankovičem se tje podal, potem rumunski, črnogorski in grški kralj. Da gredo o zadevah Ercegovine tje, to je vsakemu jasno. Nemški liberalni časniki bi radi videli, da bi se Andrassy vmes vteknil, ker potem bi iz vsega ne bilo nič. Toliko je vendar zdaj že znano, da Avstrija ne bo Turkom pomagala, ker ta notranjega upora ni mogla sama zadušiti koj v začetku.

Gališki deželni predsednik Goluhovsky je včeraj umrl.

Na Hrvaškem so se volitve pričele 2. t. m. Volitev v Zagrebu bo 8. t. m., zadnje volitve 9. t. m.

jima mati ne bila mogla pripraviti. Bila sta namreč otroka tako ljubeznjiva in mila, da ju je bila gospa silno vesela, in se je vedno pečala z njima.

Tako je odhajal čas jamski družbi. Le dvoje src je bilo popolnoma mirnih, to sta bila nedolžna dvojčka, še ne leto stara. Mladi Kamnibreg je bil že pri pameti in si je že nekoliko k srcu jemal, ko je gospa izdihovala po možu. Najbolj v skrbeh ste namreč bili ona in Neža, imeli ste moža na vojski, in vedelo se ni, ali prideta srečna domu ali ne. Sel Kamnibregov je bil sicer zopet odšel gledat, kaj bodo opravili kristijani, ali dolgo ga ni bilo nazaj.

Od časa, ko je bivala gospoda v jami, imel je ribič še več posla ko poprej. Pa vse je opravljal dobrovoljno in rad, tem bolj, ker mu je gospa zagotavljala dobro plačilo. Vsak dan je po večkrat s slamnato bakljo prisvetil v votlino, prinašal drv za kurjavo in živeža, posebno mu je bilo mar, da je več rib kot poprejšnje čase nalovil.

Nekega dne že pozno popoldne je prišel

Vnanje države.

Upor **Ercegovincev** je zdaj razširjen že čez pet dni hodá na okrog in se bliža črnogorski meji. Črnogorci imajo sablje nabrušene in puške nabite in pravijo, da bodo pomagali upornikom, ako Turčija ne bo drugače ko z orožjem jih hotela pomiriti. Udali se uporniki ne bodo z lepo, ker vedo, kaj jih potem čaka, če orožje odložijo. Kjer zmagajo turške čete, pomore vse, mlado in staro, ženske in moške; tako so zapalili Dračevo in Doljane. Po poročilih od 2. t. m. so imeli uporniki ob Narinti, pri Krupi, Stolaci, Nevesenji in Drenovacu srečne bitke s Turčini, vzeli jim 3 topove in 80 pušek, 250 Turčinov je padlo v boji (?). Ob avstrijski meji nad Dubrovnikom je ustaja že splošna in dan za dnevom prihajajo čete beguncev v Dalmacijo.

Bavarski katoliški listi pišejo za gotovo, da se ima zoper jezuite že veljavna postava raztegniti tudi na rede Frančiškanov, Kapucinov in Karmelitov, to je, tudi ti se imajo izgnati iz vsega nemškega cesarstva. Na vsak način je tim redom odzvonilo, kajti če bi tudi novi deželni zbor prekucnil Lutzevo ministerstvo, bo do tje ta postava vendar že izpeljana.

Na Španjskem je Carasas potolkel Alfonsiste pri Balmasedi. V Kataloniji je jel Campos oblegati trdnjavo Seo d'Urgel s topovi, ki so mu s Francoskega došli. Dan pozneje se poroča, da je Quiseda zagrabil karlistični tabor pri Villareali, pa da se je moral umakniti zgubivši mnogo ljudi.

Izvirni dopisi.

Iz Loke, 1. avg. — n. „Bela Ljubljana, pisan je Kranj, pripaljena Loka,“ — sem si mislil, ko sem sv. Jakoba dan videl Loko in slišal reči, kakoršne so le — v Loki mogoče. Ker je bil lep dan, mislim si, kaj ko bi šel v Loko boba iskat, ter naglo se napraviva s tovaršem proti Loki; ko prideva k mestu, vidi diva iz zvonika, ki je originalen kakor Ločani sploh, vihrati zastave, dve deželni (narodni) in dve kosmopolitični. Šmentana reč, pravim tovaršu, „Loka se je pa praznično oblekla, vidiš zastave?“ „Vidim, mi odgovori in začneva, kakor je že med ljudmi navada, pretresovati, čemu namesto kosmopolitičnih niso tudi kake zastave s cerkvenimi barvami obesili, ter kramljaje prideva do mesta. Čez obokani most grede

v jamo in povedal nekaj novic iz vojske. Povedali so mu bili hribčanje, da je na Lazu in v bližnji družki soseski Turek vse oropal in požgal, ravno tisti dan, ko je kristijanska vojska prihajala iz Ljubljane, da se je pa sovražnik brž potem umaknil nazaj na ravnine, da bi se združil za boj. To je bilo gospej že nekoliko znano, rekla pa je, da se Neži še ne sme povedati, kaj se je zgodilo, ker bi potem preveč žalovala. Slišal je ribič tudi, da so zmagali kristijani, pa gotovega vendar še ni vedel, obetal je pa, da drugi dan prinese zanesljivih sporočil.

Rado se verjame, kar srce upa, zato je gospa oveseljena poslušala ribičeva naznanila in zanašala se, da kmalo pride sel povedat, kako in kaj.

Pozno na večer se je ribič poslovil iz jame ter šel domu spat. Cela družba v votlini je bila nekako mirna, vsi so prosili Boga, da bi zmago dodelil kristijanom, in pričakovaje veselega glasu na prihodnji dan so pospali.

Drugo jutro je bil starec prvi na nogah, tiho je vstal in pogledal na uro; kazala je pol

zgodilo bi se nama bilo kmalo, kakor nekdanjemu brizinskemu škofu, kteremu se je konj splašil in ga vrgel s tega mosta v vodo, da je utonil. Ko bi bila na konjih, kdo ve, kaj bi se bilo zgodilo. saj je še tako noga od dolzega pota in vročine vpehana odjenjala nazaj, ko oko zagleda velikansko roko na zid prilepljeno. Ker sem imel tovarša, da bi me branil strahov, stopim bliže in berem: „Nach Weinzirl“ in plakat zraven me podučuje, da je v Weinzirl „Bestkegelscheiben“ in da mislijo tam požarno stražo napraviti.

Zanašaje se na znanje nemškega jezika in da bi svoje geografične študije pomnožila, greva iskat preblaženi Weinzirl. Pa v kljub nemškemu vprašanju bi ne bila našla zaželjenega kraja, ko bi se ne bila slovensko pogovorila in vpraševala ter zvedela, da „Weinzirl“ so domače „Vincarje“ precej pri mestu, kjer ima g. August Deinsinger, odbornik slov. čitalnice loške, krčmo in kegliše. Radovednost naju spravi v Vincarje. Na potu občudujeva bistroumno znajdbo na strehah travnike napravljati, kajti na strehi neke hišice, ki ima vso podobo, kakor da bi bila gasilnica v nji hranjena, tako veselo trava raste, da sem si precej mislil, da hočejo Ločani nekdanje „vi-seče vrte posnemati, ki jih je Nebukadnezar svoji ženi napravil, in ktere je stari svet sedmim čudom sveta prišteval. Dalje grede naju podučuje Gambrinova podoba, da se v Vincarjih pivo na vago, en kilo in sto kilo prodaja. Stopiva na vrt Deinsingerjeve krčme. Tu je stalo nekaj majčkov z ljubljanskimi mestnimi zastavicami in slavolok z napisom, ki vso čast dela svojim bistroumnim mojstrom. Kader greš namreč na vrt, pozdravlja te napis „Gut Schlauch“ in ko se podaš iz vrta, ti kliče: „Dobro došli.“ Bolje satire na postrežbo in pijačo bi še rajni Safir ne bil naredil, kakor je tu napis, ker pivo je bilo tako kislo, da je res vsakdo želel, grede iz vrta, da bi dobro došel — v kako drugo krčmo, da bi si želodec zopet vravnal.

Tu zveva tudi, da ta velikanska priprava velja ljubljanski požarni straži, ki ima počastiti Loko s svojo nazočnostjo. Da je bila priprava v resnici velikanka, si lahko misliš že iz tega, da je bil pri vhodu na vrt celo slavolok narejen iz hrastovega perja in so na zastavici gotovo pet vatlov blaga porabili, saj tako velike so bile, kakor žepne rutice, katerih je dvanaest za 50 kr. Ker sem bil ra-

petih in mislil si je, da je zunaj že dan in da mora kmalo ribič priti. Šel je pogledat belega dne in je nekaj trenutkov zamišljen stal pred pečino. Kmalo se predramijo tudi drugi in ko so ravno nekteri molili juterno molitev, izdihne Lazarjeva Neža še spijoča: O hvala Bogu! ter plane na kviško. Vsi so dejali: No, Neža! kaj je? Le-ta jim odgovori: Imela sem silno čudne in tako žive sanje, da še nikoli tacih ne. In drugi so rekli: Povej nam, povej, kaj se ti je sanjalo?

Lazarica jame pripovedovati: Videla sem strašno turško vojsko, bojevali so se kristijani z grduni in zmogli so jih po dolgem klanji. Bojeval se je tudi moj mož, ali na hip pride Turek in mu z mečem glavo odbije. To je bilo gorjé mojemu srcu, omedlela sem in prišli so ljudje ter dejali: mrtva je, izkopljimo grob in nesimo jo k pokoju. Bila sem v hladni zemlji, pa srce me je bolelo; hodila sta dvojčka na gomilo in klicala: mama, vstani! Jokala sta, pa zastoj, nisem mogla ne govoriti ne vstati. Kar pride angelj iz nebes, podá Blažetu in Nežici vsakemu šopek cvetlic in jima pravi:

doveden, ogledava si tudi došle goste. Smilili so se mi reveži, ako bi morali kaj družega gasiti, kakor žejo s kislim mlekom. Da bi jih dostojno sprejeli, je aranžér vse te komedije za sodček piva najel 40 fantov, da so šli požarnikom naproti. Čudno je moralo biti in jagnjičke razveseljevati, ko je korakal „cvet“ loške mladine gospoda Deisingerjeve goste sprejemati.

Kar je bilo najbolj komično, je bilo gotovo to, da so požarniki imeli lipovo perje za pokrivali in so pozdravljali z „živijo.“ Ločani pa okinčani z želodom in v pričakovanji pive jim odzdravljajo „gut schlauch-auch.“ Če ni bilo to ginljivo, da bi se kamnje topilo, pa tudi nič nočem!

Potem so jedli in pili, ker je bila postrežba v Vincarjih preslaba, so po družih krčmah iskali se odškodovati. Zvečer pozno so še rogovillili po mestu, pri J. Deisingerju se med seboj tako lepo pogovarjali in si take lepe naslove dajali, da so gosti kar strmeli in jih nekdo vpraša, če je to morebiti najnovejša „Feuerwehrbildung.“ Potem so pa odšli s ponočnim vlakom. Slišal sem. pozneje, da je bilo nekaj vriša, pa gotovega nisem mogel nič zvedeti. Morebiti je kateri nad kakim kupom šute padel, ali pa koga s kako rečjo prasnili, pijani so bili tako vsi, z godbo vred. — Koliko takta imajo loški „olikanci“, so pokazali tudi s tem, da dva, ki sta se vrinila celo v odbor čitalnice, sta tudi šla nemčurje sprejemati in da se je eden od nju po noči lagal, da je videl, da je nekdo na požarnike strelil. Od tod je bil hrup še večji.

Vse to, kar sem v nedeljo in potem v Loki videl, mi je naredilo vtis, da pravljica, ki sem jo slišal že davno, ni po vsem zmišljena. Pravili so mi namreč, da so nekaj Ločani velik ogenj kurili in smojke pekli. Pri tem so pa nekteri preveč blizo ognja prišli in od tod. —

Še nekaj. Ker so požarno stražo že poprej pričakovali, so tudi priprave imeli že poprej narejene. Da bi pa ponoči kaki nagajivci ne podrli, kar so po dnevu s trudom, težavami in silnimi stroški nemčurji ali bolje „ničle“ naredili, najame gospodar neko noč dva čuvaja, ter zanašaje se na nju gre počivat. Pa kaj, komur sreča ni mila, mu tudi čuvaji nepomagajo. Čuvaja pijana zaspita, ponočnjaki pridejo, vsakemu eno nogo in roko k nogi in roki družega privežejo in namažejo oba z ogljem. Potem ju pokličejo. Ker sta bila še

Jaz vama hočem grob odkopati. To se je zgodilo in oživela sem. Šli smo domu, pa vsi smo jokali, ker očeta ni bilo več. Odpravili smo se v cerkev molit za njegovo dušo, kar nam pride znan mož naproti, bil je moj Janez in zaklical je: Neža, poglej me! Jaz pa sem neizrečeno vesela zavriskala: O, hvala Bogu! —

Lejte si no, poprime gospa, kako je to čudno, Bog daj nama veselje in srečo. Upam tudi, da kmalo se vresničijo sanje, pogovarjali smo se včeraj o zmagi, in danes menda nam jo kdo za gotovo naznani. O da bi se srečno vrnila najina moža!

Ura je bila šest, luč je že slabo brlela, kurjava na tleh pa je bila velika, ker bil je stavec zakuril. Ravno je prišel zopet v jamo: ko je Neža pravila sanje in dejal: Šel sem danes gledat na beli svet, lep jasen dan je in kmalo pride ribič, hotel sem ga počakati pred jamo, pa zdi se mi, da ne gre sam, slišal sem govorjenje po bregu. Povedalo nam se bo gotovo nekaj novega, Bog daj, da bi bile vsele novice.

(Dalje sledi.)

zaspana, nista precej vedela, kaj se jima je zgodilo, ter začneta eden družega kregati in zmerjati — potem še le se zdramita in vidita, kako dobro sta čula.

Od Mure, 2. avgusta. — (K o g e r s k i m v o l i t v a m). Dne 10. avgusta so „ketvöt“ (volitve) v županovimi Egerszég, ki daje tri poslance. Nas zanima samo slovenski del rečenega okraja; a to je: Prekmurje od sela Dokleževja do Lendave, pa celo Medjimurje. S prekmurškimi Slovenci voli samo mali del Medjimurcev ob štajerskej meji, pak nekoliko ob Muri in madjarske vesnice okoli Lendave. Tem ponuja se troje kandidatov. Dva liberalca in jeden konservativec. K prvej kategoriji spada H a j o s, „biró“ (stuhlrichter) Lendavski, pak neki v Pešti bivajoč pomadjaren Čeh, V i r a v a. A Sennyey-ev kandidat je S z a l a y, profesor cerkvenega prava v bogoslovju Vesprimskem. Ta — rodom Lendavčan — zvršil je 6 gimnazijskih razredov v Varaždinu, filozofijo in bogoslovje v Zagrebu. Kot duhovnik odšel je na Ogersko.

Kako Madjari navadno mnogo govoré, tako so tudi programi, ki so jih kandidati med volilce razdelili, zelo obširni. Szalay-ev program je v posebnej brošurici slovenski tiskan. Za Viravo, ki v Pešti čepi in mu se ne zljubi priti k svojim volilcem, agituje pl. S m o d i š iz murskega Središča. — H a j o s hodi osebno den za dnevom agitovat. Minuli teden, ko se je vozil po vesnicah, bil bi skoro tepen.

V obče je gibanje zelo živahno. Liberalca, ker imata več „financov“ na razpolaganje, delita med kmete zastave z napisi njihovih imen. Način prejšnjega agitovanja še ljudstvo pomni. Prišel je namreč neki Sennyey-avec „kortešovat“ med kmete; jeden njih mu reče: „Gospod, naj platijo mali aldamaš, in izkričali bomo onoga, šteroga oni rečejo.“ To pa se zdaj zgoditi ne sme, ker bi inace moral korteš in volilec plačati globo. Da se vendar to skrivoma godí, ni dvojbe: Postava gledé kortešovanja izdana je v posebnih brošuricah.

Volilno pravico ima, kdor plača najmanj 10 for. „porcije“ (dače). A ker je tako skoro vsaki posestnik volilec, je kortešovanje težavno. Ljudstvo spozná namreč stanje političko stoprv po korteših, a to je zelo malo. Iz tega sledi, da ne more samo ukreniti, komu bi verjelo, ker vsaki zlate gradove obeta, — pogreša se živa potreba čitanja časopisov. „Sl. Gosp.“ je tako srečen, da mu je pot odprt in v prekmurske predele, pa to je premalo; je samo bela vrana. V enej vesnici, ki šteje do 200 hiš, imata dva kmeta jeden eksemplar. Madjarskih listov pa kmet ne razume.

Kakor stvar zdaj stoji in kolikor se da predvideti, je gotovo, da V i r a v a najmenj glasov dobi; vagalo bo se torej med N a j o s e m in S z a l a y e m, od kojih si obojica zmago obeta. Volišče je v Lendavi.

Severnejši del Prekmurcev — od Dokleževja proti Radgoni — z voliščem v Soboti „izkričal“ je minolega meseca liberalnega B e r k e - j a.

Iz mariborske okolice, 31. julija. (Koliko je Strah Slovincem na „nuc“.) Ovi gospod je dal na cerkvena vrata kamška nabiti: „G. C. Seidl so vam k nucu 20,000 rajniš... vi pa jih le tožujete in v cajtungah raztrgate.“ Strah tedaj misli, da je 20,000 gl. vreden pri Slovencih, mi pa menimo, da nam bo na korist ali na „nuc“, kadar z nami ne bo več v nobeni dotiki. Pomenljiv je pri tem naznanilu tonus majestaticus „so“, pa nabijanje oglasila na vrata cerkvena. „Nur nichts ohne den Hammer.“ Slovenskim poslancem v štirskem

deželnem zboru pa bi nasvetovali staviti interpelacijo, je-li tisti še ud srenje, ki v istini ni več, in imali okrajno glavarstvo pravico razglášati, da faktično se ima za srenjčana priznati, ki faktično srenjčan ni? To se ve, da tu ni gledati na to, smejo li liberalci interpelirati o liberalcu ali poslanci o poslancu, ampak gre-li slovenskim poslancem skrbeti, da se Slovenci znebijo sitneža, ki se jih oklepa kakor cek!

Domače novice.

V Ljubljani, 5. avgusta.

(Deželna vlada kranjska) je včeraj razglasila sledečo prepoved:

„Neki tukajšnji časnik je prinesel oklic, v katerem prebivalstvo kranjsko pozivlje doneske za podporo ustaje v Hercegovini dajati.

Ker se za to javno nabiro dovoljenje ni podelilo, in ker je ta nabira sploh nedopustljiva, tak se taista vsled ukaza c. kr. dež. predsedništva za Kranjsko od 3. t. m. št. 1824/Pr. s tem prepoveduje, in se imajo prestopniki postavnega kazenskega postopanja nadjati.“

Tedaj se je „Tagblattovcem“ želja spolnila. Mi se taki prepovedi nekoliko čudimo. Mili darovi so se jeli nabirati po Hrvaškem, Dalmatinskem in Slovenskem le za podporo tistih nesrečnih begunov iz Ercegovine, ki so turčinskimi mečem ušli v Dalmacijo in nimajo s čem se obleči, niti hrape niti strehe; nikakor pa ti darovi niso bili namenjeni za podporo upornikom, ki stojé v orožji nasproti Turkom. Za sirote, reve, zlasti če so na avstrijski zemlji kot berači, milih darov nabirati se nam pa ne zdi nepostavno, nedovoljeno. Saj se je nabiralo in se nabira še za dobrodelne namene, n. pr. za ranjene vojake na vojski, za pogorelce na Nemškem, saj je bilo o prusko-francoski vojski tudi po nevtralni Avstriji dovoljeno nabirati mile darove za potrebe ranjencev, za udove in sirote padlih vojakov. Družega namena pa tudi mi nismo imeli, ko po svojih močeh podpirati na avstrijsko zemljo pribegnivše reve in ranjene.

(Mil. knez in škof dr. Pogačar) so v ponedeljek 2. avgusta cesarju v pričo ministra Štremajerja storili obljubo. „Glas“ poroča, da bodo vrnivši se z Dunaja kmalo obiskali nadškofa goriškega.

(Kmetijske šole) na Dolenjskem ne bo še tako brž, dasiravno je v deželnem zboru že dognana. Ministerstvo namreč ni pritrnilo kupu grajščine Grm, marveč sklenilo poslati še nekoga izvedenca iz kupčijskega ministerstva na ogled.

(Poziv!) Glasbena matica je dobila od mnogih skladateljev cerkvene napeve, ktere bi rada na svitlo dala, kar je mogoče mnoge, da bi zopet nekoliko pripomogla k povzdigi slovenskega cerkvenega petja.

Potrebno je res, da se našim organistom in pevcevm dobri napevi preskrbe, ter se s časom odpravijo nespodobne melodije, ki se še gostokrat po deželi slišijo in božji službi nikakor ne pristujejo.

Prosimo toraj častite gospode duhovnike in organiste, kakor tudi druge prijatelje cerkvenega petja, da kmalu pristopijo našemu društvu, da izvemo, koliko iztisov bo treba preskrbeti.

Uredništva, slovenskih časnikov so naprosena, da blagovolijo ta poziv priobčiti, da se oglosi obilo število udov iz vseh slovenskih pokrajin.

Odbor „glasbene matice“.

(Ercegovincem na pomoč) ni šlo, kakor smo zadnjič poročali, 56 mladenčev iz Ljubljane. To si je „Tagblatt“ zmislil. Dozdaj je še le o enem znano, da je šel.

(*Liberalna nesramnost.*) „Nar.“ v št. 173 piše: „V starih časih, kakor tudi v srednjem veku, da celo do najnovejših časov, nij bilo narodnih šol v tistem pomenu, kakor dandanes, nego pri Egipčanih, Indijcih, Babiloncih itd., posedovale so šolski poduk večinoj svečeniške kaste, ketere so, kakor znano, povsod in vsikdar svoje cerkvene pa tudi trebušne namene na prvo mesto postavljale, nebrineči se za neuki narod, za ubogega trpina.“ —

Čudno! Ali so ti liberalci res tako brljavi in bedasti, ali pa čez vse lažnjivi in obrekljivi? „Celo do najnovejših časov ni bilo narodnih šol v tistem pomenu... Svečeniške kaste so povsod in vsikdar svoje cerkvene, pa tudi trebušne namene na prvo mesto postavljale, nebrineči se za narod!“ — Ali tako?? Ljudje nove šole, ki nimajo skorej nikjer družega pokazati, kakor da „povsod in vsikdar“ z enim glasom kričé le za „trebušne namene“: plačo povišaj, pa le še plačo in zmiraj zopet plačo! — ti ljudje si upajo kaj takega pisariti?! Ali niso polna vsa naznanila, vsi časniki, kako šolstvo gre vedno rakovo pot, odkar ni več v svečeniških rokah, in vendar si predrzne kdo pred vsim svetom tako obrekljivo zimiti!

(„Tagblatt“) je zopet v dveh listih kazal nevglasljivo sovraštvo do slovanstva. Spravil se je namreč po izgledu dunajskih prusaških listov zdaj nad uboge, usmiljenja vredne in tudi res milovane Ercegovince ali marveč nad Jugoslovane sploh, ki so tako predrzni, da milujejo nesrečne turške brate, ktere je turčinska sila in krvočnost do upora pritirala. Hinavsko sicer ta prav res „turški“ list vali sum od sebe, kakor da bi držal s Turki, a vendar je razvidno iz vsega njegovega razsajanja, da so mu desetkrat ljubši gnjili Turčini, ko Slovani, in da bi še tako smrdljivega in umazanega Turčina z veseljem objel, ako bi bil vse Slovane požrl. Poginiti mora slovanski element, revno poginiti, zato upornikom iz Ercegovine nobene pomoči! Beguni, ki uidejo morda hudo ranjeni turški sablji na avstrijsko zemljo, otročiči, vdove in ženske, ki na pol nagi in brez vsega, česar človek za življenje potrebuje, rešijo svoje življenje iz zapaljenih ali že požganih vasi ter pritekó v Dalmacijo, naj bi se podili nazaj čez mejo, če treba, s silo, ali pa se pustili brez vse pomoči! In to zato, ker so Slovani, zato jih imenuje ta turški list „puntarje“, ki se ustavljajo vladarju svogemu; da bi bili nemškega hrasta še tako šibka ali suha veja, potem bi bili mučeniki, kteri ne morejo več prenašati v nebo vpijočih krivic. Kak hrup zo zagnali Nemci in nemčurji ob svojem času o „zatiranih Sehleswig-Holsteinovcih“ po vsi Evropi! Morala je celó Avstrija hiteti gasiti, kjer je ni prav nič peklo. In ti „zatirani nemški bratje“ niso živeli v sužnosti krutega, surovega, nikakor omikanega sovražnika narodnosti in vere njihove, kakor je Turčin, imeli so svoje osebne pravice, kterih pa uboga raja na Turškem nima. L. 1869 je „Tagblatt“, ves razkačen nad turško divjostjo, naravnost pisal, da mora Islam (turška vera) iz Evrope ven, ker se ne da nikakor olikati in je nasproten vsakemu napredku, toraj ne več za sedanje čase. Zdaj pa, ko turškemu volku res preti nevarnost, da bi bil potisnjen iz Evrope, se poteza zá-nj! Kaka doslednost je to! Pa saj ta nemčurska in prusaška svojat si ni dosledna v ničemur, ko edino le v sovraštvu do Slovanstva, ta jo stori slepo in

zapeljuje do činov ostudnih vsemu svetu. Zato tudi „Tagblatt“ denuncira Hrvate, Dalmatince in druge Slovane, češ, da podpirajo upor v Ercegovini in zahteva od vlade, naj bi strogo postopala zoper vse one odbore in posamezne ljudi, kterim se smilijo uboge v Dalmacijo pribegnivše reve. Kako je že, Pater Greuter rekel v državnem zboru?

(*Nemčursko strelno društvo ljubljansko*) je pred nekimi dnevi poslalo nekaj udov svojih v Štuttgart, kjer se je 25. p. m. pričelo 5. zavezno streljanje nemško. Liberalni nemčurski listi povdarjajo nemško-narodni značaj te slovesnosti. Kakšen hrup bi bili ti listi zagnali, če bi se bili Slovani v tujo deželo podali k kaki slovesnosti? Ko so bili pred nekimi leti šli n. pr. v Moskavo, očitali so jim in jim očitajo še zdaj veleizdajo nad Avstrijo; da se pa nemčurji avstrijski bratijo s somišljenci velikonemškimi, to je tem ljudem čisto prav. Tudi nam je vse eno, kaj počenjajo naši nemčurji; zavzeli pa smo se, ko smo zvedeli, da vlada, ki je bila narodne vradnike poštarske razkropila po tujih kronovinah, je vradnikom nemčurskim dovolila vdeležiti se te velikonemške demonstracije! Če jim „rajh“ tako zelo dopada, naj kar tam ostanejo, živa duša jih tukaj ne bode pogrešala.

(*Od pravde zoper vrednika „Tagblattovca“*) so dediči r. dr. Coste odstopili s tim, da je „Tagblatt“ svoje obrekovanje, da se je ranjki dr. Costa na smrtni postelji stanovito ss. zakramentov in duhovna branil itd., naravnost in do čistega preklical in kakor slišimo, tudi dosedanje stroške poplačati se zavezal. Naj bi bili tudi drugi, ktere je ta zanikarni list objedal, mu tako do kože segli, bi gotovo imel že krajši jezik.

Razne reči.

— Nov historijagrof, prof. Tomek v Pragi hoče dokazati, da sv. Janez Nep. ni bil historična oseba. Kar se rado veruje, dá se po svojem tudi dokazati, če je tudi napačno. Mladočehom bi pa bolje bilo verjeti, da deželi nobena reč bolj ne škoduje noge narodni prepir, da je čudno ljubiti ustavake samo ker so neverni, pisano pa gledati rodoljube zarad vere.

— Krepek odgovor. Plemenitnik rekel je v družbi: „Ko bi imel neumnega sina, moral bi postati duhoven.“ A pričujoč duhoven odvrne: „Vaš gospod oče je bil pač družih misli.“

— Plemenitnik je nevarno zbolel; sinovi hoteli so poslati po slovečega zdravnika v mesto. A oče pravi: „Ne! ne! Pošljite po zdravnika v bližnjo vas; on morda ne bo imel srčnosti me umoriti.“

Eksekutivne dražbe.

9. avg. 2. Jan. Jamšek-ovo iz Lož (566 gl.) v Ipavi. — 2. Blaž Kuster-jevo iz Viševka (2849 gl.) v Kranju — 2. Jak. Krašovec-ovo (2525 gl.) v Ložu. — 10. avg. 3. Jože Bratanič-ovo iz Gorenje Lokvice (1805 gl.) v Metliki. — 3. Tone Grlovič-ovo iz Sajeveev (750 gl.) v Krškem. — 3. Andr. Jakšetič-ovo iz Jasna (750 gl.). — 3. Fr. Stare-ovo iz Bistrice (1900 gl.), oba v Bistrici. — 3. Jak. Želovin-ovo iz Gorič (150 gl.) v Senožečah. — 2. Andr. Homer-jevo iz Homa (1926 gl.). — 2. Tone Kadive-ovo iz Mal. Mengša (5854 gl.). — 2. Matej Muršič-ovo iz Nasovč (4972 gl.), vse v Kamniku. — 2. Matej Čehovin-ovo iz Dolenje vasi (180 gl.) v Ipavi. — 2. Mart. Prus-ovo iz Draščice (1495 gl.) v Metliki. — 1. Mat. Grščar-jevo iz Potočke vasi (815 gl.) v Litiji. — 11. avg. 3. Fr. Švigelj-ovo iz Borovnice (6000 gl.) na Vrhniki. — 3. Brčan-ovo iz Brezja (2222 gl.) v Ljubljani. — 2. Jurij Janžekovič-ovo iz

Lešč (416 gl.) v Metliki. — 1. Marije Kunčič-ovo (4284 gl.) v Trziču. —

12. avg. 3. Jan. Skubic-ovo iz Police (4430 gl.) v Zatični. — 2. Jože Kristan-ovo iz Studenca (2464 gl.) v Senožečah. —

Telegrafične denarne cene 4. avgusta.

Papirna renta 70.95 — Srebrna renta 74.20 — 1860letno državno posojilo 112.60 — Bankine akcije 930 — Kreditne akcije 218.— — London 111.35 — Srebro 100.90. — Ces. kr. cekini 5.25. — 20Napoleon 8.90.

Denarstvene cene 3. avgusta.

	Denar.	Blago.
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	70.90	70.25
5% renta v srebru	74.25	74.40
Srečke (lozi) 1854. l.	106.—	106.50
„ „ 1860. l., celi.	112.40	112.60
„ „ 1860. l., petinke	117.50	117.75
Premijski listi 1864. l.	29.75	130.—
Zemljišzine odveznice.		
Štajarske po 5%	—	—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	—	—
Ogerske po 5%	81.—	81.25
Hrvaške in slavenske po 5%	80.75	80.75
Sedmograške po 5%	84.—	—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	931.—	933.—
Unionske banke	6.90	97.10
Kreditne akcije	218.—	218.25
Nižoavstr. eskomptne družbe	745.—	750.—
Anglo-avstr. banke	107.90	108.10
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	165.25	165.75
Tržaške „ 100 „ k. d.	110.50	111.50
„ „ 50 „ „	56.50	—
Budenske „ 40 gl. a. v.	26.—	26.50
Salmove „ 40 „ „	35.—	36.—
Palff-jeve „ 40 „ „	27.50	28.—
Clary-jeve „ 40 „ „	25.—	26.—
St. Genois „ 40 „ „	27.25	27.75
Windischgrätz-ove „ 20 „ „	22.25	22.50
Waldstein-ove „ 40 „ „	20.—	21.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.26—	5.26 1/2
Napoleonsd'or	8.90	8.90 1/2
Srebro	100.90	101.10

Na prodaj je ali v najem se daje

v Gotni vasi komaj 20. min. pod Novim mestom ob karlovški cesti ležeče **posestvo** in sicer od sv. Mihela dalje. Prodá se pod prav ugodnimi pogoji, polovica kúpa se plača koj, a druga polovica utegne ostati proti 5% obresti vknjižena na posestvu, dokler bi se obresti plačevale. Posestvo je posebno pripravno za gostilnico ali za kako kupčijo, zlasti z deželnimi pridelki; tudi bi bilo za manjšo gosposko rodovino kakor nalašč. Hišno poslopje je zidano 1870 l., eno nadstropje visoko, obsega 7 zeló prostornih sob, kuhinjo s prihranilnim ognjiščem (Sparherd) in shrambo za jedi; vsa druga poslopja so v prav dobrem stanu.

Še več o tem se pa zvé pri lastniku posestva ali pri vredništvu „Slovenca“. (60—1)

Mati

z več odraslimi izobraženimi hčerkami,

ki so vajene vseh ženskih ročnih del (weiblichen Handarbeiten), želi službo v kaki prodajalnici ali delavnici ali kako oskrbništvu. — Natančneje iz prijaznosti pri vredništvu „Slovenca“. (61—1)

Sirota

12letna mnogobrojne boljše, pa sedaj revne družine želi priti, če mogoče, v dobro hišo brez otrok v odrejo ali za lastnega otroka! Natančneje se izvé pri vredništvu „Slovenca“. (62—1)

Natančili Blaznikovi dediči v Ljubljani.